

dringen, die de eikel voeden. De follikelcellen scheiden tusschen de cellen vocht af, waardoor deze cellen naar den omtrek gedrongen worden. Zoo ontstaat een met vocht gevuld blaasje, Graafsche follikel, waarin de eikel, als een verhevenheid, de eihouvel, uitpuilt. In de Graafsche follikel hoopt zich steeds meer vocht op, zoodat de follikel uitpuilt aan het oppervlak van den eierstok. De doorsnede van dit uitpuilende blaasje is bij den mensch ± 5 m m. Door de vochtscheiding ontstaat in het blaasje een steeds grooter wordende druk, waardoor het ten slotte barst. Het vocht in de follikel loopt weg en neemt de eikel mee (ovulatie), die terecht komt in de buikholte en door den eileider verder wordt gevoerd. Het follikelvocht bevat stoffen, die door 't bloed worden meegevoerd en een ander orgaan aanzetten tot een of andere reactie. Men noemt dergelijke stoffen hormonen. Het follikelvocht bevat z.g. oestrogenen hormonen (oestron, oestradiol en oestriol), die het uitgroeien van het baarmoederslijmvlies beïnvloeden (proliferatie van het uteruslijmvlies).

De follikelcellen aan den binnenkant van het Graafsche blaasje gaan zich deelen en vullen de holte op. Deze cellen bevatten een gele kleurstof, waardoor het geheel een gele kleur krijgt. Dit lichaam noemt men gele lichaam, corpus luteum, dat een hormoon vormt, progesteron.

Dit hormoon, doet o.a. de klieren in het uteruslijmvlies groeien, waardoor de eventueel bevruchte eikel, die zich na bevruchting, hoog in den eileider, al verschillende malen heeft gedeeld, zich kan innestelen in het slijmvlies van de baarmoeder. Bovendien belet dit hormoon het rijpen en barsten van nieuwe follikelcellen tijdens de zwangerschap. Deze werkingen staan in dienst van het mogelijk maken en behouden der zwangerschap. 't Corpus luteum waakt over 't jonge ei, maar is zelf van het ei afhankelijk.

Sterft 't corpus luteum voortijdig af, dus voordat de geboorte van 't jong plaats vindt, dan degeneriert het uteruslijmvlies en 't jong blijft niet meer verankerd in de baarmoeder liggen en wordt uitgestooten.

De heer **Paping** vraagt, of 't Genootschap niet eens een filmavond kan geven, zooals, dat vroeger gebeurde. De secretaris zegt, dat de brandweer strenge eischen stelt aan zaal en filmtoestel, eischen, waaraan onze vergaderzaal niet voldoet, al is de Conservatrix bezig, dusdanige veranderingen te verkrijgen in de inrichting dezer zaal, dat van de zijde van den brandweer geen bezwaar meer zal worden gemaakt tegen een film-vertooning hier, waarbij maximaal 60 personen aanwezig mogen zijn.

Daarna uiten verschillende leden hun wenschen ten opzichte der vergaderingen. De **Voorzitter** wijst er op, dat de vergaderingen de laatste maanden een wetenschappelijker karakter dragen dan vroeger. Hij meent, dat hierdoor vele leden worden afgeschrikt om eenvoudige waarnemingen mede te deelen, zooals dat vroeger gebeurde. De heer **Waage** zegt, dat het zeer moeilijk is geweest gedurende de afgelopen wintermaanden, de verga-

deringen te vullen. Inderdaad is 't karakter der vergaderingen verandert, mede door zijn schuld. Doordat echter uit de leden zelf geen mededeelingen kwamen, heeft hij korte causerieën gehouden over moderne biologische problemen. Dat hiervoor belangstelling bestaat blijkt z.i. uit het, ondanks de duisternis, drukke vergaderingbezoek, uit vele vragen hem mondeling en schriftelijk gedaan en uit het ter leen vragen van boeken, betrekking hebbend op de behandelde onderwerpen. Wil men het anders, dan zullen de leden meer actief moeten deelnemen.

WILGENKATJES.

Met genoeg lees ik de „flora” van Dr. De Wever, maar een gevoel van angst, haast van vrees, overviel mij, toen ik in de laatste aflevering las: „We zijn hier niet in een stadsplantsoen; we mogen een flinken bos bloeiende takken afsnijden en meenemen, om de lente ook binnenshuis te halen”. Ook zonder deze aansporing gebeurt dat, helaas! maar al te veel. Wanneer zal het ook in ons land niet meer mogen, bij geen enkelen wilg, waar ook bloeiend? In Zwitserland in verschillende kantons, en ik meen ook in Duitschland, worden alle wilgen tegen zulke roo-verij beschermd. Waarom? „Wilgen zijn niet alleen van belang voor de vlechterij en als siergewas, maar ook van groote beteekenis voor den imker”. Honigslingeren van de wilg zal nog niet een op de 1000 imkers gedaan hebben. Voor het broei-nest kunnen zij honig best missen; als vervang-middel daarvoor hebben wij suiker met bijenthee; maar voor stuifmeel hebben wij zulk een middel niet. Sojameel, nu in de oorlogsjaren in ons land zelfs niet verkrijgbaar, bewijst niet denzelfden dienst. Zonder stuifmeel geen jonge bijen en zonder bijen zoo goed als geen fruit. Van de bestui-ving der fruitboomen (en bessenstruiken) komt 75—80 % op hun rekening. Wilgen, vooral de waterwilgen, zijn in het vroege voorjaar de beste leveraars van dat hoognoodige stuifmeel. Vandaar ook in de bijentijdschriften van vele landen de telkens herhaalde aandrang, bij elken bijenstand wilgen te planten.

Daarom, lezeressen en lezers van het Maandblad, gaat de wilgen niet plunderen! Als U ten koste van de wilgen de lente in huis haalt, voor enkelen, wat blijft 'er dan bovendien over voor allen van lentebloei en lustig bijengezoem in de kaalgesneden wilgen?

Dr. P. PEETERS S.J.

GEEN WILGEN AFSNIJDEN!

Zoowel een fruitteeler als een imker maakt mij opmerkzaam, dat 't stuifmeel der wilgen onmisbaar is voor 't eerste broed der bijen, die toch zoo hoog noodig zijn voor de bevruchting der fruitboomen.

Voor die aanmerking ben ik dankbaar, men is nooit te oud om te leeren!

Daar 't nuttige vóór 't aangename dient te gaan,

mogen geen bloeiende wilgentakken afgesneden worden, al zou 't in de uitgestrekte Wilgebroeken te Schinveld en Brunssum op een paar takjes niet aankomen.

Laten wij ze dus buiten alleen maar eens goed bekijken en koopen wij bij den bloemist wat lentebloemen voor de kamer.

Als bijenplant behoeven onze inheemsche wilgensoorten voor de buitenlandsche niet onder te doen. Onder de eerste zijn er meer dan twintig die er bijzonder voor geschikt zijn. Wel zijn er onder de uitheemschen enkele soorten, die heel vroeg bloeien met groote katjes, zooals bv. de Rijkswilg (*Salix daphnoides*) die aangeplant is te Brunssum op 't stort der Staatsmijn H.; en de Kaspische Wilg (*S. acutifolia*) in 't plantsoen bij 't nieuwe kanaal te Elsloo. Beide hebben 't voordeel dat ze ook in drogen, mageren grond goed groeien. Verder *S. Medemii* uit Armenië.

In vlechtwilgenkulturen te Schinveld, Brunssum, Heerlen, Noorbeek en in bijna alle gemeenten in de Maasstreek wordt 't teenhout deels ieder jaar, deels om de 2 jaar afgesneden. Slechts enkele soorten bloeien reeds op 't tweejarig hout en dit zijn niet eens de vroegstbloeiende. In N. Nederland worden de struiken in de hakgrienden in den regel om de 4 jaar gesnoeid.

Vóór de Wilgen leveren Klein Hoefblad, Hazelaars, Elzen en de mannelijke *Taxus*struiken in de tuinen ook reeds stuifmeel.

Op 't oogenblik zie ik maar weinig bijen in den tuin. Ze trekken naar de bloeiende koolzaadvelden.

A. DE WEVER.

Mei in 't Krijtland

I.

door

A. De Wever.

(Foto's v. d. schrijver)

*'t Is vreugjaor, 't is Mei!
Den hoof en de wei,
Ze blinke, ze bleuje,
De kleurkes, ze gleuje,
De greeskes, die greuje
Zoe fris en tevreij.*

E. Jaspar.

Reeds vóór den oorlog moesten eenige stukken natuurterrein opgeofferd worden terwille van hoognoodige doelen.

Sedert een paar jaar zullen nu ook de kleiner plekje benut moeten worden voor de voedselvoorziening.

Wie nog iets zien willen van wilde planten en dieren in 't krijtland, moeten zich haasten. Vermoe-

delijk kunnen wij een tocht naar de omgeving van Wijlre nog aanbevelen. Hier toch had de natuur overal langs wegen en hellingen, in bosschen en velden een pracht van bloemen als 't ware kwistig uitgestrooid. Zóó was 't tenminste nog twee jaar geleden. Wat er nu nog over is, zal in ieder geval de moeite waard zijn.

Als men tot dezen tocht besluit, kan men ook terloops een paar oude kasteeltuinen bezoeken, n.l. die van Oost en Chaloen. In kasteel Oost is thans de Limb. Federatie van Vereen. voor Vreemdelingenverkeer gevestigd, en kunnen we veilig aannemen, dat 't park met zijn merkwaardige boomen zal behouden en verzorgd blijven. Ze zullen de herinnering levendig houden aan den rijkdom ook van exotische gewassen in deze streek.

Naar Wylre.

Op den weg buiten de Berkelpoort wordt 't oog geboeid door de bosschen op de hooge hellingen, die 't Geuldal begrenzen. Links houden ze al wel op bij den Dölkensberg om over te gaan in 't akkerland op de Scheumerhoogde, maar rechts is 't een lange heuvelrug, onderbroken van boven naar beneden dalende wegen, die bijna evenwijdig loopen. Eens waren 't waterwegen, nu zijn 't droogdalen. Eerst de Sibbergrubbe, dan 't Gerendal en verder de Gronseledel.

Dolsberg.

Toen eenige jaren geleden de Dolsberg nog met Sparren beplant was, gaven deze wel een bijzonderen aanblik aan 't Krijtland, omdat sparrenbosch in deze streek zeldzaam is. 't Herinnerde iets aan Eifel en Ardennen.

De boomen stonden evenwel te dicht op elkaar en zonder tusschenplanting van loofhout. De onderste takken lieten spoedig de naalden vallen bij gebrek aan licht en lucht, en er hing een muffe geur als in een hol. Groene planten konden er niet meer gedijen. Alleen Stofzaad, dat van vergaan loof en schimmels kan bestaan en wat Paddenstoelen konden er blijven leven. Na 't kappen der sparren in 1938 is 't Stofzaad niet meer teruggekeerd. Dat zou zoo erg niet geweest zijn, maar hoeveel ander schoons was er al door de sparren verdwenen. Welke plantenliefhebber herinnert zich niet de talrijke Orchideën van vóór de beplanting.

Thans is de Dolsberg weer met loofhout begroeid. Op 't hoogste gedeelte bestaat 't uit Wintereikbosch, met dezelfde houtsoorten en kruidachtige planten, als we verleden jaar op den Schaelsberg gezien hebben. We missen er Witte Veldbies, die we in den Z.O. hoek in gelijksoortig bosch tot bij Gulpen zooveel ontmoeten.

Hulst was hier ook vroeger minder talrijk, ofschoon ze in tuinen veel gekweekt werd, al was 't dan ook in minder mate dan Zwarte Vlier, die